

Recenzarea manualelor școlare cu predare în limba „moldovenească” și a cărților artistice un procedeu important în cadrul procesului de rusificare și deznaționalizare a tinerei generații în primii ani postbelici

Irina IEȘANU

Începând cu anul 1944, odată cu reanexarea Basarabiei de către URSS în bibliotecile din RSSM se aflau foarte puține manuale școlare și artistice editate în grafie latină. În cadrul conferințelor pedagogice a profesorilor, se propunea ca cărțile artistice și manualele școlare de tip românesc, care mai rămăseseră prin biblioteci, înainte de a fi folosite, să fie supuse recenzării. Mulți dintre specialiștii sovietici, ce activau în cadrul Institutului de Cercetări Științifice, le socoteau ca fiind „învechite.” În cadrul recenziei efectuate urmau să fie eliminate din aceste manuale tot ce amintea despre unitatea de veacuri a poporului român cu cel din Basarabia. Astfel, manualele trebuiau să fie reeditate. Au fost supuse recenziei manualele de limbă și literatură română, care mai apoi, au

fost scoase la tipar sub altă denumire de limbă și literatură „moldovenească,” precum și cele de istoria românilor, care urmau a fi transmise ulterior spre editare sub denumirea de „Istoria Moldovei”. Recenziții cereau eliminarea din aceste manuale a temelor ce aminteau despre unitatea de veacuri a poporului român, a poeziilor sau textelor literare care evocau procesul de unire a poporului român. Pentru a efectua astfel de recenzii ei urmau să studieze manualele de ediție mai veche, ce se păstrau în școli și să analizeze cerințele din manualele date. În cadrul acestor recenzii se ținea cont de clasa, disciplina și limba în care se studia. Până la data de 25 iunie 1945 urmau să fie finalizate recenziile acestor manuale. Cele mai multe recenzii se efectuau în cadrul elaborării programelor școlare de „limbă moldovenească” pentru școlile ruse, pentru anul de studii 1946-1947. Programul propus pentru școlile ruse, clasele începătoare a II-IV-a, a fost revizuit și completat. La întocmirea acestui proiect-program, s-a utilizat calapodul de predare a limbii ruse în școlile nerusești, alcătuit de Ministerul învățământului al Republicii Sovietice Federative Ruse. La o analiză atentă a recenziei efectuate la manualul școlar de limbă „moldovenească” pentru clasa a I-a, observăm că majoritatea textelor erau cu tentă politică. Copiii care veneau în clasa I-a, încă n-au o gândire destul de bine dezvoltată. Cu toate că acestea mai întâi de toate aceștia urmau să studieze abecedarul, apoi se familiarizează cu propozițiile gramaticale. În cadrul manualului de gramatică studiau propoziții ce se refereau la cultura și civilizația rusă. În baza recenziilor efectuate de către cei „mai mari specialiști ai timpului”, trebuiau să fie efectuate corectări asupra programelor și a manualelor școlare elaborate, propaganda-se astfel o politică docilă de deznaționalizare și rusificare a tinerei generații. În cadrul recenziilor manualelor de istorie se preconiza eliminarea temelor în care se vor conține referințe la Istoria și cultura poporului român. Acest lucru se efectua pentru a șterge din memoria acestui popor, orice amintire despre unitatea de veacuri a poporului român, despre limba vorbită și valorile culturale promovate în perioada României interbelice.